

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

ב"ל 6319-05-15

25 אפריל 2016

לפני:**כב' השופטת כרמית פלד****המערערת**אסתר כהן
ע"י ב"כ: עו"ד גלעד מילר

-

המשיביםהמוסד לביטוח לאומי
ע"י ב"כ: עו"ד אלי מושנוב

חקיקה שאוזכרה :

[חוק הביטוח הלאומי \[נוסח משולב\], תשנ"ה-1995: סע223, 213](#)**פסק דין**

1. לפניי ערעור על החלטת וועדת ערר לענין מצב תפקודי (גמלת סיעוד) מיום 24/3/15 (להלן: "הוועדה"), אשר דחתה את הערר והשאירה על כנה קביעה קודמת לפיה המערערת תלויה במידה רבה בזולת לביצוע פעולות היומיום אך אינה זקוקה להשגחה (להלן: "החלטת הוועדה").
2. המערערת, ילידת 1930, סובלת מליקויים שונים, ובין השאר, סכרת ופגיעה עצבית על רקע מחלת הסכרת, יתר לחץ דם, תת פעילות בלוטת התריס, אבדן שיווי משקל ושברים שונים כתוצאה מנפילות.

טענות הצדדים

3. טענות המערערת בתמצית הינן, כדלקמן:

- א. המערערת משיגה על החלטת הוועדה בתחום ההשגחה. לטענת המערערת היא מרבה ליפול נפילות חוזרות ונשנות, אשר בעטיין אף אירעו לה שברים שונים, שבגינם עברה ניתוחים ונאלצה לעבור שיקום

בבית לוינשטיין. הוועדה התייחסה לנפילות האמורות במישור הניידות ונקבע כי המערערת זקוקה בקביעות לעזרה בפן הניידות. יחד עם זאת, לא הובא ענין הנפילות החוזרות ונשנות בחשבון בעת שהתייחסה הוועדה למישור ההשגחה. מדובר בפגם משפטי.

ב. בעת שהוועדה דנה במישור ההשגחה, אין מקום לבחון רק את הפן המנטלי, אלא יש לבחון גם את הפן הרפואי. העובדה שמערערת מרבה ליפול, באופן המסכן אותה ואף אינו מאפשר לה להזעיק עזרה, מחייב מתן ניקוד בתחום ההשגחה. בתחום זה בחנה הוועדה רק את המישור הנפשי, ציינה כי המערערת בעלת תובנה שמורה ומשכך אינה זקוקה להשגחה. מדובר בטעות משפטית.

ג. חוזר פנימי של המוסד לביטוח לאומי, שכותרתו "תדריך לביצוע הערכה תפקודית – סיעוד, מחודש יולי 2010 (להלן: "חוזר המוסד"), מציין בפרק אשר דן בעניין ההשגחה כי יש להביא בחשבון במישור זה גם נסיבות של נפילות חוזרות ונשנות.

ד. נפילות המערערת הינן, ככל הנראה, על רקע התקפי היפוגליקמיה כתוצאה ממחלת הסכרת. בחוזר המוסד מצויין תחת סעיף "השגחה" כי יש ליתן זכאות זמנית, לצורך איזון תרופתי, לאדם הסובל מסכרת לא מאוזנת, אשר נכנס להתקפי היפוגליקמיה קשים ואינו יכול לעזור לעצמו. מטעם זה כשלעצמו יש להעניק למערערת ניקוד בסעיף ההשגחה.

4. טענות המשיב הינן בתמצית, כדלקמן:

א. קיימת הלימה בין הקביעה בהערכת התלות לבין הוועדה בכל הנוגע להשגחה. מדובר במערערת שדעתה צלולה, היא מנהלת את חייה באופן עצמאי ומטפלת בעצמה במחלת הסכרת שלה, כולל במצבי היפו בלילה. המערערת אינה עושה דברים המסכנים אותה או את סביבתה ולכן החלטת הוועדה לפיה המערערת אינה זקוקה להשגחה הינה סבירה ואין בה פגם.

דיון והכרעה

5. לאחר ששקלתי את טענות הצדדים, עיינתי בכל המסמכים שהוגשו לתיק בית הדין וכן בטענות הצדדים כפי שנטענו בדיון ביום 22/12/15, מצאתי כי דין הערעור להתקבל. להלן אפרט טעמי.

המסגרת הנורמטיבית

6. בהתאם **לסעיף 213 לחוק הביטוח הלאומי** (נוסח משולב), התשנ"ה – 1995 (להלן: "החוק") במסגרת ערעור על החלטות ועדות לעררים, מוסמך בית הדין לדון בשאלות משפטיות בלבד. לא אחת נפסק, כי על בית הדין לבחון אם הועדה טעתה בשאלה שבחוק, חרגה מסמכותה, הסתמכה על שיקולים זרים או התעלמה מהוראה המחייבת אותה (**עב"ל (ארצי) 10014/98 הוד נ' המוסד לביטוח לאומי** פד"ע לד 213 - 1999).
7. בית הדין רשאי להשתמש בסמכותו ולהתערב בהחלטת ועדה מסוג זה במקרים הגובלים באי סבירות קיצוני שכמוהו כטעות בחוק (ראו בענין זה, בשינויים המחוייבים, דב"ע שמ/01-1318 **יצחק עטיה - המוסד לביטוח לאומי**, פד"ע טו' (60).
8. אחת החובות המוטלות על הועדה לעררים, שהינה גוף מעין שיפוטי, היא חובת ההנמקה שמטרתה לאפשר ביקורת שיפוטית של בית הדין על החלטותיה. בדב"ע (ארצי) מג/1356 – 01 **לביא נגד המוסד לביטוח לאומי**, פד"ע יז 130 פסק בית הדין הארצי כי:

"ההנמקה צריכה שתהיה כזאת שממנה ילמד לא רק רופא אחר את הלך המחשבה שהביא להחלטה, אלא גם שבית הדין יוכל לעשות זאת ולעמוד על כך אם הועדה נתנה פירוש נכון לחוק."

9. **בסעיף 223 לחוק**, תחת פרק העוסק בביטוח סיעוד, מוגדר המונח "השגחה" כ"השגחה ופיקוח על המבוטח למניעת נזק או סכנה לעצמו או לאחרים".

מן הכלל אל הפרט

10. כאמור, לאחר ששקלתי את טענות הצדדים סבורני שהצדק עם המערערת.
11. המערערת התלוננה בפני הוועדה באריכות על נפילות חוזרות ונשנות. בנה של המערערת ציין בפני הוועדה את הדברים הבאים:

"הקושי הוא בנפילות שלא נמצאה הסיבה. היא איבדה שיווי משקל. שינוי מעברים גורם לשיווי המשקל. היא יושבת עד שמתאזנת. הנפילות בלילה. נפילתה אחרונה לפני שבועיים. צריכה עזרה בקימה. לא היתה צריכה טיפול רפואי. נופלת בתדירות של פעם בשלושה שבועות."

12. בסיכום מצב רפואי נוכחי צויין, בין היתר:

"8/14 שברה את עצם הפטלה בצד שמאל שנותח. עברה שיקום בבית לוינשטיין. נפילות חוזרות. שבר בפטלה בימין ב-2011."

13. גם בדוח הערכת תלות שנערך ע"י אחות בביתה של המערערת ביום 21/1/15 העלתה המערערת טענות אודות נפילות, כדלקמן:

"לדברי הנבדקת לפני חודש וחצי היא נפלה מהמיטה, צלצלה למטפלת שבאה ועזרה לה לקום. לא נחבלה ולא פונתה לבי"ח. לפני חודש נעמדה במקלחת לעשות שטיפה אחרונה של הגוף, הסתחררה ונפלה. המטפלת הגיעה והרימה אותה. לא נחבלה ולא פונתה לבי"ח."

14. בפרוטוקול הוועדה, בפרק ההשגחה תחת הכותרת "תובנה והתמצאות" צוינו המילים "תובנה שמורה". תחת הכותרת "התנהגות ואירועים חריגים" לא צויין דבר ומסקנת הוועדה התמצתה בבחירת החלופה שעניינה "לא זקוק להשגחה".

15. סבורני כי אין די בהנמקה זו שכן היא אינה מתמודדת עניינית עם טענות המערערת במישור ההשגחה בכללותו.

16. בענייננו נחבלה המערערת קשות בשל מספר נפילות שאירעו לה ובעטיין של חבלות אלה אף סבלה שמשברים במקומות שונים, נזקקה לניתוח ולשיקום בבית לוינשטיין. יתרה מזאת, גם ביחס לנפילות בהן לא נחבלה המערערת באופן חמור, נטען כי היא נזקקה לסיוע לצורך קימה, שכן אינה מסוגלת להקים עצמה לאחר הנפילה ללא עזרת הזולת.

17. נוכח הטענות לנפילות חוזרות ונשנות של המערערת היה מקום לבחון את הענין גם בפן של ההשגחה ולא רק בפן הניידות, שכן יתכן שנפילות חוזרות ונשנות אכן מחייבות השגחה, ולו חלקית, בין השאר, בנסיבות בהן מבוטח זקוק לסיוע לצורך קימה והזעקת עזרה. על הוועדה לשקול את הטענות ולהכריע בנסיבות הספציפיות של כל מקרה, האם יש בנפילות כשלעצמן כדי לסכן את המבוטח, גם במקרים בהם אין ליקוי קוגניטיבי.

18. בדב"ע נו/05-347 המוסד לביטוח לאומי נגד פנינה סנוב (25/5/97) פסק בית הדין הארצי כי לא נפל פגם בעצם הקביעה כי נפילותיה התכופות של המערערת עולות כדי סכנה המצדיקה הענקת ניקוד בתחום ההשגחה, בשים לב למצבה הספציפי של המערערת בענין הנדון, נסיבותיה האישיות והיותה ערירית.

19. זאת ועוד. מפרוטוקול הוועדה עולה שקיימת אפשרות לקביעת היזקקות להשגחה גם על בסיס רפואי שאינו נוגע למישור המנטלי. דהיינו, גם במקרים בהם מבחינה קוגניטיבית אין למבוטח כל ליקוי עשויים להיות מצבים בהם המבוטח יהיה זקוק להשגחה, מלאה או חלקית, בשל מצבים מסכנים או

- חריגים, לרבות מצבים שאינם מאפשרים לו להזעיק עזרה, במידת הצורך. על הוועדה ליתן דעתה לכל מקרה ומקרה בהתאם לנסיבותיו.
20. מהטעמים האמורים סבורני שנפל פגם בהחלטת הוועדה המחייב השבת הענין לבחינה מחדש. משזו מסקנתי לא מצאתי מקום להידרש ליתר טענות המערערת, לרבות טענות הנוגעות לחוזר המוסד.
21. **סוף דבר – הערעור מתקבל.**
22. עניינה של המערערת יוחזר לוועדת ערר לענין מצב תפקודי (גמלת סיעוד) על מנת שזו תבחן שוב את מסקנתה במישור ההשגחה, תוך שתשקול את טענות המערערת בדבר נפילות חוזרות ונשנות. המערערת וב"כ יוזמנו לוועדה ויוכלו לטעון בפניה טרם מתן החלטה. החלטת הוועדה תהיה מפורטת ומנומקת.
23. המשיב יישא בהוצאות המערערת בסך 2,500 ₪ אשר ישולמו בתוך 30 ימים מהיום.
24. **על פסק הדין ניתן להגיש בקשת רשות ערעור לבית הדין הארצי לעבודה בירושלים בתוך 30 ימים ממועד קבלת פסק הדין.**

ניתן היום, י"ז ניסן תשע"ו, (25 אפריל 2016), בהעדר הצדדים ויישלח אליהם.

כרמית פלד 54678313
נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה

[בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו – הקש כאן](#)